ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 7 (246) | Субота, 5 сакавіка 1977 года. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

8-га САКАВІКА— МІЖНАРОДНЫ ЖАНОЧЫ ДЗЕНЬ. З НАДЫХОДЗЯЧЫМ СВЯТАМ, ТАВАРЫШЫ!

ПАСТАНОВА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ ССР

АБ ВЫБРАННІ ТАВ. ПАЛЯКОВА І. Я. СТАРШЫНЕЙ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ ССР

Вярхоўны Савет Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі **пастанаўляе:**

выбраць тав. **Палякова** Івана Яўцеевіча Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

Намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР
У. ЛАБАНОК.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР
Л. ЧАГІНА.

28 лютага 1977 года.
г. Мінск.

ПЯТАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ ССР

Два дні — 28 лютага і 1 сакавіка — у сталіцы рэспублікі Мінску праходзіла пятая сесія Вярхоўнага Савета БССР дзевятага склікання.

Сесія абмеркавала наступныя пытанні: 1. Аб выбранні Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. 2. Аб стане і мерах па далейшаму паляпшэнню абслугоўвання насельніцтва Беларускай ССР аўтамабільным транспартам. 3. Аб рабоце пастаяннай камісіі па бытавому абслугоўванню насельніцтва Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. 4. Аб зацвярджэнні Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

Па першаму пытанню парадку дня слова атрымлівае кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КП Беларусі дэпутат **П. М. Машэраў.** Па даручэнню Цэнтральнага Камітэта КПБ ён уносіць прапанову, падтрыманую партыйнай групай і Саветам старэйшын Вярхоўнага Савета, аб выбранні Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР дэпутата **І. Я. Палякова.**

Дэпутат І. Я. Палякоў аднагалосна выбіраецца Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

З дакладам па другому пытанню выступіў міністр аўтамабільнага транспарту БССР дэпутат **А. Я. Андрэеў.**

Выступаючы ў спрэчках, дэпутаты сканцэнтравалі асноўную ўвагу на пытаннях, якія трэба будзе вырашыць у гэтым пяцігоддзі. У прыватнасці, указвалася на неабходнасць забеспячэння рэгулярнасці аўтобуснага руху на ўнутрыгарадскіх маршрутах, паляпшэнне якасці дарог у сельскай мясцовасці, павышэнне культуры абслугоўвання насельніцтва, удасканаленне перавозак сельскагаспадарчых грузаў.

З дакладам аб рабоце пастаяннай камісіі па бытавому абслугоўванню насельніцтва Вярхоўнага Савета БССР выступіў яе старшыня дэпутат **М. К. Кулагін.**

Сесія зацвердзіла таксама Указы Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, прынятыя паміж сесіямі. (БЕЛТА).

Плакат мастака Э. Арцруняна. Выдавецтва «Плакат». Фотахроніка ТАСС.

МЫ ЎСЛАЎЛЯЕМ ВАС, САВЕЦКІЯ ЖАНЧЫНЫ!

8-га Сакавіка — дзень адзінства і салідарнасці працоўных жанчын усёй планеты. Сёлета ён будзе адзначацца ва ўмовах далейшай разрадкі міжнароднай напружанасці, і поспехаў у барацьбе за мір і развіццё супрацоўніцтва паміж народамі. У гэты дзень мільёны жанчын усіх кантынентаў актывізуюць сваю дзейнасць у барацьбе за нацыянальную незалежнасць, сацыяльны прагрэс, раўнапраўе і шчасце сваіх дзяцей. У Савецкім Саюзе і ў краінах сацыялізму гэты дзень адзначаецца як вялікае і светлае свята.

Вызваленне жанчыне прынёс Вялікі Кастрычнік. Сацыялізм упершыню ў гісторыі забяспечыў ёй сапраўднае раўнапраўе, стварыў умовы для ўсебаковага развіцця і плённага прымянення яе здольнасцей, для шчаслівага мацярынства. Разам з мужчынамі жанчыны першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы самаадданна змагаліся за Савецкую ўладу, з энтузіязмам працавалі яны ў гады першых пяцігодак, гераічна адстайвалі заваёвы пралетарскай рэвалюцыі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Цяпер разам з усім савецкім народам яны паспяхова будуюць камуністычнае грамадства. Уключыўшыся ў выкананне грандыёзнай сацыяльна-эканамічнай праграмы, прынятай XXV з'ездам КПСС, мільёны савецкіх працаўніц у дзесятай пяцігодцы ўдзельнічаюць ва Усесаюзным сацыялістычным спаборніцтве за павышэнне эфектыўнасці і якасці работы, выступаюць арганізатарамі і ініцыятарамі працоўных пачынаў, паказваюць узоры высокапрадукцыйнай працы.

Жанчына-маці, жанчына-працаўніца карыстаецца ў Краіне Саветаў велізарнай павагай і любоўю, акружана пастаяннай увагай і клопатамі.

Значны і важкі ўклад жанчын сацыялістычных краін у будаўніцтва новага жыцця. Няўхільна ўзрастае іх роля ў развіцці эканомікі і культуры, у кіраванні дзяржавай. У свеце капітала жанчына і палітычна, і эканамічна нераўнапраўна. Практыка сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне і ў сацыялістычных краінах пацвердзіла ленінскую ідэю аб актывізацыі дзейнасці жанчын пры сацыялізме. Яна ўказала дарогу ў барацьбе за раўнапра' жанчынам капіталістычных і развіваючыхся краін. Інтэрнацыянальная салідарнасць жанчын краін сацыялізму праяўляецца ў гарачай падтрымцы антыімперыялістычнай, антыкаланіяльнай барацьбы, у якой жанчыны прымаюць самы актыўны ўдзел.

Сёння, напярэдадні свята жанчын, мы выказваем у іх адрас найлепшыя пачуцці, па праву ганарымся імі. Сёння мы не ўяўляем сабе ні адной галіны народнай гаспадаркі, дзе б не былі заняты савецкія жанчыны. Вялікі атрад іх працуе і на навукова-падагагічнай рабоце. Гэта бачна і на прыкладзе нашага ўніверсітэта. З 436 выкладчыкаў калектыву ГДУ — 144 жанчыны, сярод якіх адна доктар навук, прафесар і 44 кандыдаты навук. Аб вялікіх правах жанчын сведчыць і той факт, што пераважная большасць студэнтаў нашага ўніверсітэта — асобы жаночага полу.

Віншуючы жанчын з надыходзячым святам — 8-га Сакавіка, мы жадаем ім новых поспехаў у працы і вучобе, грамадскай дзейнасці, моцнага здароўя, вялікіх здзяйсненняў на карысць нашай неабсяжнай шматнацыянальнай Радзімы.

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ

ПЛЕНУМ ЦК КПБ

У Мінску 2 сакавіка г. г. адбыўся V пленум Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі.

У рабоце пленума ўдзельнічалі першыя сакратары райкомаў, гаркомаў партыі, сакратары абкомаў КПБ, якія не ўваходзяць у састаў ЦК КПБ, сакратары парткомаў на правах райкомаў, першыя намеснікі старшынь аблвыканкомаў, старшыні абласных саветаў прафесіянальных саюзаў і абласных камітэтаў народнага кантролю, першыя сакратары абкомаў ЛКСМБ, група адказных работнікаў ЦК КПБ, Прэзідыума Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў БССР, а таксама кіраўнікоў рэспубліканскіх міністэрстваў, ведамстваў і арганізацый, навуковых і вышэйшых навучальных устаноў.

Пленум ЦК КПБ разгледзеў пытанне «Аб задачах партыйных арганізацый рэспублікі па павышэнню эфектыўнасці вытворчасці, якасці работы і дастойнай сустрэчы 60-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі».

З дакладам выступіў кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КП Беларусі **П. М. Машэраў.**

Па абмеркаванаму пытанню пленум Цэнтральнага Камітэта КП Беларусі прыняў адпаведную пастанову.

Пленум разгледзеў арганізацыйныя пытанні.

Членамі бюро ЦК КПБ выбраны першы сакратар Мінскага абкома партыі **У. А. Мікуліч** і загадчык аддзела арганізацыйна-партыйнай работы ЦК КПБ **І. Ф. Якушаў**, кандыдатам у члены бюро ЦК КПБ — першы сакратар ЦК ЛКСМБ **К. М. Платонаў.**

У рабоце пленума ЦК КПБ прыняў удзел загадчык сектара аддзела будаўніцтва ЦК КПСС У. Г. Еўтух.

V пленум Цэнтральнага Камітэта Кампартыі Беларусі закончыў работу.

V НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

На гэтым тыдні ва ўніверсітэце праходзіла V навуковая канферэнцыя прафесарска-выкладчыцкага саставу па выніках навукова-даследчай работы за 1976 год, прысвечаная 60-годдзю Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Работа канферэнцыі, якую адкрыў прарэктар па навуковай рабоце прафесар М. В. Навучыцель, пачалася з пленарнага пасяджэння. Былі заслуханы і абмеркаваны даклады: загадчыка кафедры навуковага камунізму дацэнта В. В. Серыкава — «Развіццё ленінскай канцэпцыі развітага сацыялізму ў партыйных дакументах еўрапейскіх краін сацыялістычнага супрацоўніцтва», дацэнта кафедры палітэканоміі У. Ц. Смірнова — «XXV з'езд КПСС аб павышэнні ролі цэнтралізаванага плана ва ўмовах развітага сацыялізму», загадчыка кафедры батанікі і фізіялогіі раслін прафесара Ф. М. Харытановіча — «Навуковыя асновы вырошчвання высокіх ураджаяў бульбы ва ўмовах Гомельскай вобласці», дацэнта кафедры рускай літаратуры У. М. Сабаленкі — «Сучаснасць эпаса», в. а. загадчыка кафедры тэарэтычнай фізікі кандыдата фізіка-матэматычных навук М. В. Максіменкі — «Развіц-

Канферэнцыю адкрывае прарэктар па навуковай рабоце прафесар М. В. Навучыцель.

(Заканчэнне на 2-й стар.).

РАШЭННІ XXV З'ЕЗДА КПСС — У ЖЫЦЦЁ!

ГДУ Ў ДЗЕСЯТАЙ ПЯЦІГОДЦЫ

З ДАКЛАДА РЭКТАРА, ЧЛЕНА-КАРЭСПАНДЭНТА АН БССР Б. В. БОКУЦЯ НА АГУЛЬНАЎНІВЕРСІТЭЦКІМ ПАРТЫЙНЫМ СХОДЗЕ

Як паведамлялася ў папярэднім нумары нашай газеты, 25 лютага ў актавай зале адбыўся агульнаўніверсітэцкі адкрыты партыйны сход. Па дакладу рэктара, члена-карэспандэнта АН БССР Б. В. Бокуця абмеркавана пытанне «Аб перспектывах развіцця ўніверсітэта ў дзесятай пяцігодцы».

На сходзе выступілі: прарэктар па навуковай рабоце прафесар М. В. Навучыцель, загадчык кафедры галіновых эканомік прафесар С. А. Кім, загадчык кафедры філасофіі дацэнт У. М. Калмыкоў, дэкан біялагічнага факультэта дацэнт С. Ф. Алешка, старшыня мясцкома А. В. Саннікава, дацэнт кафедры фізіялогіі спорту і спартыўнай медыцыны І. В. Хадалевіч, старшыня Савета маладых вучоных універсітэта Я. А. Роўба, загадчык кафедры фізічнага выхавання В. А. Каляда.

Па абмеркаванаму пытанню прынята разгорнутая пастанова.

У рабоце партыйнага сходу прынялі ўдзел сакратар гаркома КПБ Н. Ф. Іванова і інструктар аддзела навукі і навучальных устаноў Гомельскага абкома КПБ Л. А. Федарэнка.

ЛЮБЫ ўніверсітэт павінен быць своеасаблівым эталонам вышэйшай адукацыі. Аб гэтым кожнаму з нас напамінае пастанова ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Аб мерах па далейшаму ўдасканальванню вышэйшай адукацыі ў краіне» (1972 г.), дзе адзначаецца, што ўніверсітэты павінны стаць вядучымі вучэбна-метадычнымі і навуковымі цэнтрамі вышэйшай школы.

У кожнай новай навучальнай установы — свой лёс. Аднак у станаўленні ВНУ ёсць шмат і агульнага. Асабліва справядліва гэта для ўніверсітэтаў. Іх вопыт паказвае, што галоўным звяном, вызначаючым педагагічную і навуковую будучыню маладога ўніверсітэта, з'яўляецца кафедра. Мы вывучылі вопыт вядучых універсітэтаў краіны па арганізацыі работы іх кафедр, усёй сістэмы іх дзейнасці. Аднак усё гэта перанесці ў нашы ўмовы, безумоўна, немагчыма. Па-першае, гэта звязана з тым, што наш універсітэт створан на базе педінстытута. І размова ішла не проста аб замене шыльды педінстытута на ўніверсітэцкую. Спатрэбілася сур'ёзная ломка старых ўяўленняў у многіх работнікаў. Новую — універсітэцкую — норму жыцця давялося партыйнаму камітэту і рэктарату зацвярджаць штодзённа ў галоўным і ў драбязях.

Большасць нашых выкладчыкаў з гонарам справілася з цяжкасцямі пераходу да вышэйшых стандартаў адукацыі. Аднак знайшлося нямала і такіх, каму перамены аказаліся не па плячу, нягледзячы парою на іх вялікі педагагічны вопыт. У выніку за тры папярэднія гады былі не рэкамендаваны да перавыбрання 34 чалавекі, у тым ліку 3 доктары навук, прафесары і 12 кандыдатаў навук, дацэнтаў.

Цяпер адна з галоўных нашых задач — яшчэ больш строга ўдасканальваць сістэму перавыбрання. Неабходна распрацаваць патрабаванні да ўсіх катэгорый навукова-педагагічных работнікаў і лабаранцкага саставу ўніверсітэта, якім яны павінны адпавядаць. Пры выбранні па конкурсу мэтазгодна ўвесці абавязковае чытанне прэтэндэнтамі на вакантную пасаду некалькіх лекцый у прысутнасці супрацоўнікаў кафедры. Пры прадстаўленні да звання дацэнта або прафесара неабходна патрабаваць выдання падручнікаў, вучэбных дапаможнікаў, сур'ёзных метадычных распрацовак і наяўнасці навуковых работ.

Нам прадстаіць яшчэ шмат папрацаваць па далейшаму паглыбленню спецыялізацый. Іх выбар патрэбна вызначаць у першую чаргу з улікам неабходнасці для народнай гаспадаркі і наяўнасцю навукова-педагагічных кадраў адпаведнай кваліфікацыі.

К гонару дэканата, кафедр, партыйнай арганізацыі гэту работу правялі хутка і якасна на фізічным факультэце. Што ж датычыцца кафедр гісторыка-філалагічнага факультэта, дык яны неапраўдана марудзяць.

Неабходна сказаць аб тым, што пры садзейнічанні Гомельскага абкома КПБ у мэтах паўнейшага забеспячэння кадрамі прамысловых прадпрыемстваў Гомеля ў кастрычніку мінулага года для фізічнага факультэта нашага ўніверсітэта Мінвузам СССР зацверджаны індывідуальны вучэбны план. Такі план уведзены ў ВНУ Беларусі ўпершыню. Ён дазваляе найбольш гібка рыхтаваць фізікаў для прамысловасці і канструктарскіх бюро, а таксама для работы ў школе. У адпаведнасці з ім на фізічным факультэце будзе ажыццяўляцца падрыхтоўка спецыялістаў па двух патоках: навукова-педагагічным і навукова-вытворчым. Пры гэтым устаноўлены дзве адпаведныя кваліфікацыі: «Фізік. Выкладчык» і «Фізік». Індывідуальным планам прадугледжана павелічэнне матэматычнай падрыхтоўкі студэнтаў, уведзены новыя абавязковыя курсы па матэматыцы (тэорыя функцый комплекснага пераменнага, функцыйны аналіз і інтэгральныя ўраўненні), курс астрафізікі, патэнтазнаўства, зменены пералік спецкурсаў па спецыялізацыях. Цяпер ажыццяўляецца пераход фізічнага факультэта на гэты індывідуальны вучэбны план.

Многае зроблена кафедрамі, дэканатам, партыйнай арганізацыяй біялагічнага факультэта па ўдасканальванню спецыялізацый з тым, каб у бліжэйшым будучым накіроўваць прыкладна каля 60 працэнтаў сваіх выпускнікоў у народную гаспадарку, у сельскагаспадарчую вытворчасць. Вучэбны план спецыяльнасці 2019 «біялогія» дазваляе рыхтаваць спецыялістаў з грунтоўнай фундаментальнай базай па біялогіі, а нязначным змяненнем спецкурсаў можна ажыццявіць практычны ўхіл яго да будучай працы ў народнай гаспадарцы.

Па дамоўленасці з Міністэрствам жыллёва-камунальнай гаспадаркі БССР па спецыялізацыі «батаніка» будуць выпускацца кадры для прамысловага кветкаводства. У наступным годзе адбудзецца іх першы выпуск.

Міністэрства сельскай гаспадаркі БССР дало згоду на падрыхтоўку для іх кадраў, якія будуць працаваць на спецыялізаваных жывёлагадоўчых комплексах і ў вытворчых аб'яднаннях рэспублікі. Гэта будзе ажыццяўляцца ў рамках спецыялізацыі «фізіялогіі чалавека і жывёлы» з ухілам па фізіялогіі і біяхіміі сельскагаспадарчай жывёлы з мэтай выкарыстання спецыялістаў для работы ў лабараторыях па аналізу якасці кармоў.

У рамках спецыялізацыі «заалогія» вядзецца падрыхтоўка паляўніцтвазнаўцаў для Беларускага таварыства паляўнічых і рыбаловаў. Гледзячы ў будучыню, да таго ж не такую ўжо далёкую, на біялагічным факультэце адкрылі спецыялізацыю «энтамалогія і ахова раслін».

Механіка-матэматычны факультэт адкрыў спецыялізацыю «тэарэтычная кібернетыка», выпускнікі якой будуць размяркоўвацца на работу ў Гомельскае КБ сістэмнага праграмавання і ў іншыя вылічальныя цэнтры.

Сёлета 110 нашых выпускнікоў атрымаюць накіраванні на прамысловыя прадпрыемствы і ў арганізацыі Гомеля. Гэта будзе яшчэ больш збліжаць кафедры і факультэты з гомельскімі прадпрыемствамі ў шырокім дыяпазоне іх дзейнасці, дазволіць пашырыць падрыхтоўку спецыялістаў у кааперацыі з прамысловымі і сельскагаспадарчымі прадпрыемствамі.

Ужо цяпер нам, неабходна пачаць падрыхтоўчую работу да адкрыцця новай спецыяльнасці 0640 «Аўтаматызацыя і механізацыя працэсаў апрацоўкі і выдачы інфармацыі». Яе адкрыццё прадугледжваецца ў 1979 годзе.

Неабходна зноў звярнуцца ў Мінвуз БССР з просьбай на дазвол перавесці падрыхтоўку студэнтаў па спецыяльнасці 1704 «эканоміка працы» на вучэбны план Ленінградскага фінансава-эканамічнага інстытута імя Вазнясенскага, у рамках якога значна лепш ажыццяўляць спецыялізацыі, уключаючы і спецыялізацыю па сацыялогіі працы. Па гэтай спецыяльнасці неабходна вывучыць патрэбнасць сельскагаспадарчай вытворчасці ў спецыялістах па эканоміцы працы.

Па спецыяльнасці 0107 «Гідрагеалогія і інжынерная геалогія» неабходна дабіцца ўвядзення спецыялізацый: «гідрагеалогія», «інжынерная геалогія», «біягеахімія». Гэта дазволіць больш гібка рыхтаваць спецыялістаў па гэтай спецыяльнасці з улікам патрэб народнай гаспадаркі рэспублікі.

Сёлета ў нас скарачаецца набор на першы курс па спецыяльнасці 2008 «гісторыя». Замест 50 чалавек прымем толькі 25. Зусім знята падрыхтоўка кадраў па спецыяльнасцях «гісторыя», «беларуская і руская мовы і літаратуры» па вячэрняй форме навучання. Разам з гарана і кіраўніцтвам прамысловых прадпрыемстваў і арганізацый нам неабходна вызначыць патрэбнасць у спецыялістах, якія займаюцца па вячэрняй форме навучання, каб не ствараць перавытворчасці спецыялістаў па адных спецыяльнасцях і дэфіцыту — па другіх.

Такім чынам, у дзесятай пяцігодцы ў нас будзе весціся падрыхтоўка спецыялістаў па 11 спецыяльнасцях: руская мова і літаратура, беларуская і руская мовы і літаратуры, гісторыя, матэматыка, фізіка (два вучэбных планы), біялогія, гідрагеалогія і інжынерная геалогія, эканоміка працы, арганізацыя механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі, аўтаматызацыя і механізацыя працэсаў апрацоўкі і выдачы інфармацыі, фізічнае выхаванне. На працягу пяцігодкі не прадугледжваецца прыкметнага павелічэння кантынгенту студэнтаў па ўсіх спецыяльнасцях. Аднак, калі народнай гаспадарцы спатрэбіцца значная колькасць спецыялістаў пэўнага профілю, то павялічыць прыём на першыя курсы не складзе пэўнай цяжкасці (ў рамках існуючых спецыяльнасцей).

Для арганізацыі вучэбнага, навуковага і выхаваўчага працэсаў нам неабходна будзе адкрыць прыкладна 8—10 кафедр. Мы ўжо адправілі ў Мінвуз БССР абгрунтаванні аб патрэбнасці адкрыцця кафедр «Матэматычныя праблемы кіравання» на механіка-матэматычным факультэце, «Электронікі» і «Фізічнай метралогіі» на фізічным факультэце, «Уліку і статыстыкі» і «Сацыялогіі працы і кіравання» на эканамічным факультэце.

Па завочнай форме навучання падрыхтоўка спецыялістаў будзе весціся па сямі існуючых спецыяльнасцях, на вячэрняй — толькі па спецыяльнасці руская мова і літаратура, матэматыка, фізіка, эканоміка працы, арганізацыя механізаванай апрацоўкі эканамічнай інфармацыі.

АСНОЎНУЮ задачу навукова-даследчай работы калектыву ўніверсітэта ў дзесятай пяцігодцы складзе далейшае развіццё галоўных навуковых напрамкаў, фарміраванне новых, цесна звязаных з існуючымі і адкрываемымі спецыяльнасцямі і спецыялізацыямі. Развіццё навуковых даследаванняў у бягучай пяцігодцы будзе суправаджацца далейшай канцэнтрацыяй навуковых сіл і матэрыяльных рэсурсаў на вырашэнні найбольш актуальных для навукі і народнай гаспадаркі праблем як фундаментальных, так і прыкладных. Адным з самых неадкладных з'яўляецца пытанне аб падключэнні максімальнай колькасці кафедр у распрацоўку комплекснага навуковага напрамка па даследаванню прыродных рэсурсаў, прыродаахоны, эканомікі і культуры беларускага Палесся.

Калектыву навукова-педагагічных супрацоўнікаў універсітэта трэба самым сур'ёзным чынам дабівацца таго, каб ГДУ на справе ператварыўся ў вядучы навуковы цэнтр поўдня Беларусі. Неабходна працягваць работу па заключэнню

V НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

цё даследаванняў па фізіцы высокіх энергій у Беларусі і задачы цэнтра па апрацоўцы ядзернай фільмавай інфармацыі».

У дзень пленарнага пасяджэння для ўдзельнікаў канферэнцыі была арганізавана выстаўка навуковых работ супрацоўнікаў універсітэта, якія апублікаваны за гады папярэдняй пяцігодкі.

У наступныя тры дні навуковая канферэнцыя працягвала сваю работу па секцыях.

На праведзеных секцыйных пасяджэннях было заслухана і абмеркавана каля 350 навуковых дакладаў. Некаторыя з іх былі падрыхтаваны выкладчыкамі ўніверсітэта сумесна са студэнтамі. З дакладамі выступалі таксама выкладчыкі і супрацоўнікі іншых навучальных і навукова-даследчых устаноў Гомеля, Мінска, Брэста, Мазыра, вядучыя спецыялісты некаторых прадпрыемстваў і арганізацый.

Навуковая канферэнцыя прайшла на высокім арганізацыйным узроўні і паслужыць далейшаму развіццю навукова-даследчых работ ва ўніверсітэце.

На здымку: з дакладам выступае М. В. Максіменка. Фота А. Карнiенкi.

НАСУСТРАЧ СЛАЎНАМУ ЮБІЛЕЮ

ВЯЛІКІ

Асаблівую ўвагу бальшавікі Гомельшчыны ўдзялялі заваёве салдат на бок рэвалюцыі.

У канцы мая і пачатку чэрвеня 1917 г. Палескім камітэтам былі праведзены мітынгі салдат некалькіх часцей Гомельскага гарнізона, на якіх насуперак упартым старанням згоднікаў былі прыняты бальшавіцкія рэзалюцыі, якія асуджалі рабаўніцкі характар вайны, імперыялістычную палітыку Часовага ўрада і патрабавалі перадачы ўсёй улады ў краіне Саветам рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў.

Аднак, 18 чэрвеня 1917 г. Часовы ўрад, ігнаруючы волю народа і выконваючы ўказанні імперыялістаў Антанты, спрабаваў пачаць новае наступленне на фронце. Вестка аб гэтым наступленні, а затым аб яго правале, выклікала буру абурэння і гневу па ўсёй краіне.

25 чэрвеня па ініцыятыве Палескага камітэта былі праведзены мнагалюдныя дэманстрацыі пратэсту ў Гомелі, Рэчыцы, Добрушы і многіх іншых месцах Гомельшчыны.

Усё гэта сведчыла аб адыходзе мас ад Часовага ўрада, ад меншавікоў і эсэраў, аб іх узрастаючым давер'і да бальшавіцкай партыі.

3 ліпеня ў Петраградзе пачалася дэманстрацыя рабочых і салдат пад лозунгам «Уся ўлада Саветам!». 4 ліпеня, нягледзячы на мірны характар дэманстрацыі, Часовы ўрад з адабрэння меншавікоў і эсэраў кінуў супраць дэманстрантаў вайсковыя часці і заліў вуліцы Петраграда крывёю рабочых і салдат.

У Гомелі, як і ў іншых гарадах краіны, разгарнулася траўля бальшавікоў з боку буржуазіі і згодніцкіх партый. Палескі камітэт быў выдалены з памяшкання Дома Саветаў, які размяшчаўся ў палацы Паскевіча. Камітэту было забаронена выдаваць свае газеты, лістоўкі і г. д. Дзейнасць бальшавікоў Гомельшчыны прыняла паўлягальны характар.

Пры падтрымцы ўсіх мераў прадпрыемстваў па барацьбе з рэвалюцыйнымі рабочымі, сялянамі і салдатамі ў Гомелі быў

(Працяг. Пачатак у №№ 5, 6).

доўгачасовых дагавораў аб творчым супрацоўніцтве з прадпрыемствамі і арганізацыямі вобласці і рэспублікі, праводзіць даследаванні па гаспадарчых дагаворах і ўкараняць атрыманыя вынікі ў вытворчасць.

Арганізацыйна ўмацоўваючы навуковыя калектывы, занятыя распрацоўкай комплексных праблем, неабходна ўзнімаць іх да ўзроўню афіцыйных навуковых арганізацый — галіновых і праблемных лабараторый.

Адной з важнейшых задач развіцця навукова-даследчай работы ў дзесятай пяцігодцы з'яўляецца павышэнне яе якасці, выкананне работ на ўзроўні сусветных стандартаў, вынаходніцтваў і адкрыццяў. З гэтай мэтай трэба карэнным чынам палепшыць пастаноўку інфармацыйнай, вынаходніцкай і патэнтна-ліцэнзійнай работы. Асаблівую ўвагу ў гэтай пяцігодцы рэктарат будзе ўдзяляць вынаходніцкай і патэнтна-ліцэнзійнай рабоце. Для гэтага прадугледжваецца ажыццявіць наступныя мерапрыемствы:

1. Пры планаванні НДР неабходна праводзіць перапрацоўку адпаведнай патэнтнай, навукова-тэхнічнай, тэхніка-эканамічнай інфармацыі на прадмет мэтазгоднасці выканання мяркуемых для распрацоўкі тэм з афармленнем справаздачнага дакумента «Тэхніка-эканамічныя і інфармацыйныя даныя па тэме».

Ацэнка эфектыўнасці закончаных НДР будзе праводзіцца з улікам колькасці і значнасці для народнай гаспадаркі вынаходніцтваў, створаных у ходзе выканання работ.

2. Будзе прадоўжана навучанне навуковых, навукова-педагагічных і інжынерна-тэхнічных работнікаў на курсах патэнтазнаўства або ў цэнтральным інстытуце патэнтазнаўства.

3. Будзе павышана якасць выкладання курса «Патэнтазнаўства» ў аб'ёме 16 гадзін на фізічным, механіка-матэматычным, біялагічным, геалагічным і эканамічным факультэтах. У якасці практычных заняткаў стане абавязковай патэнтная пераапрацоўка тэматыкі курсавых і дыпломных работ.

4. Будзе камплектавацца патэнтны фонд універсітэта.

5. На пасяджэннях рэктарата будуць сістэматычна заслухоўвацца кіраўнікі тэм па пытанню вынаходніцкай работы.

За гады дзесятай пяцігодкі прадугледжваецца падрыхтаваць і выдаць 32 манаграфіі, укараніць 17 закончаных навукова-даследчых тэм. Да 1980 года аб'ём гаспдагаворных работ павінен быць даведзены да 1 мільёна 200 тысяч рублёў.

За гады пяцігодкі ўсе студэнты стацыянара абавязаны ўключыцца ў актыўную навукова-даследчую работу. Па прыкладу фізічнага факультэта ў бліжэйшы час неабходна ўвесці ў вучэбныя планы ўсіх спецыяльнасцей курс «Асновы навуковых даследаванняў» за лік гадзін, якія ёсць у распараджэнні Саветаў факультэтаў.

Для студэнтаў I—III курсаў сумесна з пярвічнай арганізацыяй НТТ стварыць гурткі і семінары па папярэдняму паглыбленаму вывучэнню праблем, намечаных для самастойнай распрацоўкі на старшых курсах, а таксама па асваенню методыкі эксперыментальных даследаванняў, канструяванню і мантажу эксперыментальных установак як вучэбнага, так і даследчага характару.

Да кіраўніцтва ўсімі формамі НДРС прыцягнуць усіх выкладчыкаў, навуковых супрацоўнікаў і інжынерна-тэхнічных работнікаў НДС і лабараторый.

Актывізаваць работу існуючых і стварыць новыя студэнцкія навуковыя падраздзяленні.

Ва ўніверсітэце штогод праводзіць агляды-конкурсы кафедр і факультэтаў на лепшую пастаноўку НДРС, агляды-конкурсы студэнцкіх навуковых работ, выстаўкі навукова-тэхнічнай творчасці, падагульняючыя канферэнцыі па выніках НДРС і г. д.

На працягу гэтай пяцігодкі будуць створаны неабходныя ўмовы для падрыхтоўкі і абароны доктарскіх і кандыдацкіх дысертацый супрацоўнікамі ГДУ. Усяго за пяцігодку плануецца падрыхтаваць выкладчыкамі ўніверсітэта 18 доктарскіх і 64 кандыдацкія дысертацыі. У 1980 годзе больш палавіны ўсіх выкладчыкаў будуць мець вучоныя ступені. Павышэнне кваліфікацыі выкладчыкаў будзе ажыццяўляцца з такім разлікам, каб кожны з іх за пяцігодку прайшоў адзін з відаў павышэння кваліфікацыі: ФПК, ІПК, стажыроўку, завочную або мэтавую аспірантуру. Некаторыя выкладчыкі будуць пераведзены на пасады старшых навуковых супрацоўнікаў для завяршэння работы над доктарскімі дысертацыямі. Такіх пераводаў на пяць гадоў запланавана 24. Асобным выкладчыкам будуць прадстаўлены творчыя водпускі на 3—4 месяцы. Адначасова плануецца падрыхтоўка 209 аспірантаў, у тым ліку 77 чалавек у мэтавай аспірантыры. Да канца пяцігодкі з аспірантуры будзе выпушчана 125 яе выхаванцаў.

У сувязі з адкрыццём ва ўніверсітэце новых спецыяльнасцей і спецыялізацый планам прадугледжана пачаць падрыхтоўку аспірантаў па новых спецыяльнасцях.

У гэтай пяцігодцы мы павінны ўдзяліць самую вялікую ўвагу паляпшэнню арганізацыі і кіравання вучэбным працэсам. Мы будзем патрабаваць умацавання кантактаў паміж кафедрамі, якія вядуць сумежныя курсы, для ўстанаўлення пераемнасці, ліквідавання дублявання і паўтарэнняў. На кожным факультэце абавязаны выпрацаваць канкрэтныя віды работ са студэнтамі I і II курсаў.

У гэтай пяцігодцы намячаецца правесці вялікую работу па ўдасканальванню грамадска-палітычнай практыкі студэнтаў, іх ідэйнаму, маральнаму і прававому выхаванню.

Вельмі многае патрэбна будзе зрабіць па расшырэнню матэрыяльна-тэхнічнай базы ўніверсітэта. На 1979 год запланавана ў раёне Валатавы пачаць будаўніцтва ўніверсітэцкага гарадка. Аднак мы просім Мінвуз БССР і Дзяржплан рэспублікі, каб распачаць будаўніцтва на год раней, так як да гэтага часу рабочыя чарцяжы ужо будуць гатовы.

У другім мікрараёне, побач з новай пляцоўкай універсітэта, у будучым годзе прадугледжваецца пачаць будаўніцтва інтэрната на 700 месц. Яго праектаванне даручана «Гомельграмадзянпраекту».

Гарвыканкомам выдзяляюцца сродкі для закладкі на новай пляцоўцы ўніверсітэта батанічнага сада. Ставіцца мэта, каб ён з цягам часу меў усю флору Палесся. Гэта дазволіць праводзіць тут вялікую навуковую работу па селекцыі і генетыцы, па кветкаводству і іншых раздзелах батанікі.

На баланс універсітэта ў гэтым годзе будзе перададзена ў маляўнічым месцы сядзіба ў вёсцы Хальч Веткаўскага раёна. Тут плануецца стварыць універсітэцкую базу адпачынку. 5—6 фінскіх домікаў прадугледжваецца набыць і для аграбіястанцыі. Сёлета тут патрэбна закончыць будаўніцтва дома і абсталяваць сталоўку.

У ЮБІЛЕЙНАЙ, дзесятай пяцігодцы мы абавязаны правесці вялікую работу па пераўтварэнню універсітэта ў навукова-вучэбна-метадычны цэнтр свайго рэгіёна. Мы павінны ў поўным сэнсе адказваць за стан і ўзровень фундаментальных навук у ВНУ рэгіёна, за ўзровень выкладання агульнанавуковых і грамадскіх дысцыплін.

Перад партыйнай арганізацыяй, рэктаратам, усім калектывам універсітэта стаяць складаныя, вялікія і адказныя задачы па падрыхтоўцы і камуністычнаму выхаванню высокакваліфікаваных спецыялістаў. Ёсць поўная ўпэўненасць у тое, што калектыў ГДУ з гэтымі задачамі справіцца.

ІМІ ГАНАРЫЦЦА ЎНІВЕРСІТЭТ

Высокая, стройная, з прыгожымі рысамі твару Вольга Дзенісенка адметна вызначаецца сярод многіх сваіх аднакурсніц па вучобе. А займаецца яна на трэцім курсе біялагічнага факультэта. Першае знаёмства з ёй у нас адбылося нядаўна. У рэдакцыю шматтыражкі Вольга прыносіла артыкул аб VI Усесаюзнай навуковай студэнцкай канферэнцыі, у якой удзельнічала як аўтар дзвюх лепшых конкурсных работ — па гісторыі КПСС і філасофіі. Ужо сам па сабе адзін гэты факт аказаўся прыемна здзіўляючым. Пагадзіцеся, набываць спецыяльнасць біёлага і адначасова глыбока і грунтоўна вывучаць грамадскія дысцыпліны — справа нялёгкая. Тым больш, калі ўлічыць яшчэ сямейнае становішча Вольгі. Яна не толькі студэнтка трэцяга курса, але яшчэ і жонка, маці дваіх дзяцей. Але яшчэ ніхто ніколі не пачуў, каб Вольга гаварыла пра якія-небудзь цяжкасці, хоць іх у яе, напэўна, нямала. Вучыцца, вырашаць сямейныя справы, гадаваць дзяцей — вельмі клапатліва. Выручае, бадай, толькі адно — гэта тое, што Вольга з максімальнай карысцю ўмее выкарыстоўваць кожную гадзіну, кожную мінуту.

Ужо з першага курса В. Дзенісенка пачала працаваць у студэнцкай навуковай лабараторыі. У выніку да стыпендыі дабавіўся пэўны заработак і камсамолка пачала хутка набываць навыкі даследніцкай работы, што станоўча ўплывае на паспяховасць. За ўвесь час вучобы ў яе залікоўцы толькі тры добрыя адзнакі, а астатнія — выдатныя. Першай на факультэце Вольга атрымала права на індывідуальны план навучання і свабоднае наведванне лекцый.

В. Дзенісенка праходзіць спецыялізацыю пры кафедры заалогіі і дарвінізму пад кіраўніцтвам яе загадчыка прафесара Б. П. Савіцкага. Ад сваёй падапечнай Барыс Парфёнавіч у захапленні. Ён даецца дзіву той арганізаванасці і актыўнасці, якую праяўляе Вольга. Без яе ўдзелу яшчэ не прайшлі ні адно важнае мерапрыемства, ні адна экспедыцыя. Да заканчэння вучобы яшчэ далёка, аднак В. Дзенісенка ўжо цяпер плённа працуе над матэрыяламі сваёй будучай дыпломнай работы.

Сёння на біялагічным факультэце Вольга Дзенісенка можа быць узорам для кожнага студэнта.

Б. ВАЛОДЗІН.

На здымку: трэццякурсніца біялагічнага факультэта Вольга Дзенісенка.

Фота **А. Карніенкі.**

КАСТРЫЧНІК НА ГОМЕЛЬШЧЫНЕ

створаны так званы «Камітэт рэвалюцыйнай аховы», у які ўвайшлі прадстаўнікі згодніцкіх партый, контррэвалюцыйнай часткі афіцэрства і буржуазіі горада.

Такім чынам, ліпеньскія падзеі паклалі канец двухуладдзю ў краіне. Лозунг «Уся ўлада Саветам!» быў часова зняты. Закончыўся мірны перыяд развіцця рэвалюцыі, калі без узброеннага паўстання быў магчымы пераход усёй улады ў краіне ў рукі рэвалюцыйнага народа, кіруемага пралетарыятам. «Такі шлях, — пісаў у сярэдзіне ліпеня У. І. Ленін, — быў бы самым безбалючым, і таму за яго трэба было ўсяго энергічней змагацца. Але цяпер гэта барацьба, барацьба за своечасовы пераход улады да Саветаў, закончылася. Мірны шлях развіцця зроблен немагчымым. Пачаўся нямірны, найбольш балючы шлях». (У. І. Ленін, ПЗТ, т. 34, с. 12).

10 жніўня 1917 года ў Гомелі адбылася канферэнцыя арганізацыі РСДРП(б) Палескага раёна, якая аднадушна адобрыла рашэнне VI з'езда партыі, узяўшага курс на ўзброеннае паўстанне, на перамогу сацыялістычнай рэвалюцыі ў нашай краіне.

Нягледзячы на паўлягальнае становішча і яшчэ больш узмоцненую траўлю з боку буржуазіі і згодніцкіх партый, бальшавікі Гомельшчыны значна актывізавалі сваю работу як у горадзе, так і ў вёсцы. Пашырылі свае рады і ўзніклі новыя бальшавіцкія арганізацыі ў Рагачове, Мазыры, Насовічах, Ветцы, Лоеве і іншых месцах Гомельшчыны.

Яшчэ ў сярэдзіне ліпеня 1917 г. была афармлена Рэчыцкая гарадская арганізацыя РСДРП(б), якой кіраваў камітэт з пяці чалавек на чале з членам партыі з 1912 г. А. С. Касценкам. Рэчыцкія бальшавікі распаўсюджвалі свой уплыў амаль на ўсе населеныя пункты Рэчыцкага павета і ўстанавілі цесную сувязь з Гомелем, Мінскам, Бранскам, Добрушам, пастаянна атрымоўвалі партыйную літаратуру і наладзілі выпуск газеты «Известия», рэдактарам якой быў бальшавік прапаршчык Я. Дзямідаў.

Бальшавікі Гомельшчыны і пасля ліпеньскіх падзей няспынна ўзмацнялі свой уплыў у Саветах, вайсковых і сялянскіх камітэтах. У пачатку жніўня 1917 года адбылося пасяджэнне Гомельскага Савета, на якім была зацверджана бальшавіцкая рэзалюцыя, што патрабавала неадкладнага склікання Устаноўчага сходу, свабоды перад выбарнай агітацыі і спынення рэпрэсій супраць бальшавікоў.

На пасяджэнні абмяркоўвалася таксама пытанне аб яўцы У. І. Леніна на суд Часовага ўрада. Супраць яўкі Леніна на суд выступілі не толькі бальшавікі, але і некаторыя дэпутаты з левых эсэраў і беспартыйных.

Рашэнні гэтага пасяджэння з'явіліся небывалым для таго часу поспехам бальшавіцкай фракцыі Гомельскага Савета. Аднак становішча было надзвычай напружаным. Пасля ліпеньскіх падзей буржуазія пачала ўзмоцнена рыхтавацца да рашаючай сутычкі з сіламі рэвалюцыі.

26 жніўня 1917 г. генерал Карнілаў выступіў з маніфестам «Да рускага народа», у якім аб'явіў сябе ваенным дыктатарам Расіі і накіраваў з фронта на Петраград вайсковыя часці з мэтай разгрому рэвалюцыйных рабочых і салдат сталіцы, ліквідаваць партыю бальшавікоў, устанавіць ваенную дыктатуру па ўсёй краіне, і тым самым пахаваць рэвалюцыю.

Па ўказанню ЦК бальшавіцкай партыі Палескі камітэт правёў выключна вялікую работу па ліквідацыі карнілаўшчыны. 28 жніўня 1917 г. у Гомелі бальшавікі арганізавалі мнагалюдны мітынг рабочых і салдат, на якім аднадушна была прынята бальшавіцкая рэзалюцыя, якая асуджала контррэвалюцыйную змову буржуазіі і патрабавала ад Гомельскага Савета прыняцця рашучых мер па барацьбе з карнілаўшчынай. Тут жа, на мітынгу, пад кіраўніцтвам бальшавікоў пачалі ствараца чырвонагвардзейскія атрады.

Пад націскам рабочых і салдат Гомельскі Савет асобай пастановай адхіліў ад сваіх абавязкаў «камітэт рэвалюцыйнай аховы», які быў вернай апорай буржуазіі горада.

Па ініцыятыве бальшавікоў была створана «надзвычайная пяцёрка» для арганізацыі барацьбы з карнілаўшчынай.

29 жніўня чырвонагвардзейскія атрады Гомеля пад кіраўніцтвам бальшавікоў занялі важнейшыя пункты горада: чыгуначную станцыю, пошту, тэлеграф і г. д.

Большасць вайсковых часцей Гомельскага гарнізона, якая падтрымлівала бальшавікоў, была прыведзена ў баявую гатоўнасць.

У Гомелі было затрымана многа афіцэраў-карнілаўцаў і некалькі машын англійскіх, амерыканскіх і французскіх афіцэраў, якія накіроўваліся з Кіева ў штаб Карнілава.

Палескі камітэт арыштаваў таксама небезвядомага ідэйнага саветніка карнілаўскай аванцюры Завойку.

У самім Гомелі карнілаўскі генарал Кошыт спрабаваў узняць мяцеж салдат і захапіць уладу ў свае рукі. Аднак, гэтая спроба была хутка ліквідавана чырвонагвардзейскімі атрадамі і рэвалюцыйнымі салдатамі.

Э. ЭНЦІН,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт кафедры гісторыі КПСС.

ПРАФСАЮЗНАЕ ЖЫЦЦЁ

ВУЧОБА АКТЫВУ

З кожным годам узрастае роля прафсаюзаў ва ўсіх сферах нашага жыцця. Без іх удзелу цяпер не вырашаецца ні адно пытанне. Каб паспяхова спраўляцца з тымі адказнымі задачамі, якія стаяць перад прафсаюзамі, яго кіруючым работнікам і актывістам патрэбны адпаведныя веды. Менавіта з гэтай мэтай па ініцыятыве мясцкома ў мінулым годзе ў нашым універсітэце і была створана пастаянна дзейнічаючая школа прафсаюзнага активу. Яе слухачамі з'яўляюцца члены мясцкома і рэвізійнай камісіі, старшыні прафбюро падраздзяленняў, актывісты студэнцкага прафсаюза.

На гэтым тыдні ў школе адбыліся чарговыя заняткі. З лекцыяй «Асноўныя пытанні працоўнага заканадаўства ў святле рашэнняў XXV з'езда КПСС» выступіла загадчыца юрыдычнай кансультацыі аблсаўпрофа Т. В. Катлярова. Яна адказала таксама на зададзеныя пытанні.

З вялікай увагай было выслухана выступленне старшыні абкома прафсаюза работнікаў асветы, вышэйшай школы і навучальных устаноў В. П. Марозавай. Як дэлегат VIII Усесаюзнага з'езда прафсаюза работнікаў асветы, ВШ і НУ яна расказала аб выніках яго работы.

У ходзе чарговых заняткаў былі абмеркаваны задачы па ўзмацненню ролі пярвічных прафсаюзных арганізацый для разгортвання сацыялістычнага спаборніцтва ў калектыве універсітэта па дастойнай сустрэчы слаўнага юбілею — 60-годдзя Вялікага Кастрычніка.

Спорт

ЛЁГКААТЛЕТЫ АБНАДЗЕЙВАЮЦЬ

357 студэнтаў з 25 ВНУ рэспублікі на працягу двух дзён у новым манежы ЧБВА ў Мінску разыгрывалі зімовае першынство па лёгкай атлетыцы. Па першай групе выступалі зборныя калектывы абласных саветаў СДСТ «Буравеснік» і Інстытута фізічнай культуры. У другую групу ўваходзілі каманды астатніх навучальных устаноў, у тым ліку і ГДУ. Нашы спартсмены выступілі паспяхова. Найбольш вызначыліся студэнты факультэта фізічнага выхавання. В. Катляроў выйграў фінальныя забегі на 300 і 600 метраў, паказаўшы адпаведна вынікі 35,4 сек. і 1 мінуту 20,1 сек. Двойчы чэмпіёнам стаў і Ф. Кулакоўскі. У спартыўнай хадзьбе 5 км ён закончыў праз 21 мінуту 38,4 сек., а 10 км — праз 44 мінуты 36 сек. В. Клімаў заваяваў вышэйшую ўзнагароду ў бегу на 60 м з перашкодамі, пераадолеўшы дыстанцыю праз 8,3 сек. У гладкім бегу на гэтай дыстанцыі адно імгненне ўступіў пераможцу Г. Забалоцкі. Яго вынік— 6,7 сек. Упершыню выкананы нарматыў кандыдата ў майстры спорту!

У агульным заліку спартсмены ГДУ ўступілі ўсяго толькі 4,5 ачка студэнтам БПІ і занялі другое месца. А маглі б быць і першымі. Не праявіў волі і настойлівасці мнагаборац А. Салаўёў, які не закончыў усёй праграмы і ў выніку каманда не дабрала 15—20 ачкоў.

□

ПОСПЕХ ШПАЖЫСТАЎ

Ва ўпартай барацьбе прайшоў розыгрыш першынства Белсавета СДСТ «Буравеснік» сярод фехтавальшчыкаў па праграме XX круглагадовай спартакіяды студэнтаў. У агульным заліку каманда ГДУ, якая выступала па другой групе стала сярэбраным прызёрам. Поспех забяспечылі шпажысты і шаблісты. Па сваіх відах зброі ў турнірнай табліцы яны таксама былі другімі. Некалькі слабей выступілі рапірысты.

У асабістым заліку выдатна фехтаваў В. Сямілет. Пасля спаборніцтваў ён узняўся на другую прыступку п'едэстала гонару. Памятным застанецца гэта першынство і для У. Жыдкова, які выканаў нарматыў для прысваення майстра спорту СССР.

Добрых слоў заслугоўвае трэнер фехтавальшчыкаў універсітэта В. Лісоўскі, які нягледзячы на ўзрост ветэрана, працягвае паспяхова выступаць на баявых дарожках.

□

НА ПЕРШЫНСТВЕ КРАІНЫ

У Маскве праведзена зімовае першынство СССР сярод моладзі па лёгкаатлетычнаму трохбор'ю. У ім прыняў удзел і выхаванец ДЮСШ пры спортклубе ГДУ дзесяцікласнік гомельскай СШ № 21 Уладзімір Калеснікаў.

У праграму спаборніцтваў уваходзілі скачкі ў вышыню, бег на 40 м і дзесяціразовыя скачкі з месца на адной назе. У першых двух відах Уладзімір быў трэцім, а вось у апошнім яго напаткала непрадбачная няўдача. У выніку У. Калеснікаў заняў агульнае шостае месца, што можна расцэньваць для яго таксама як вялікі поспех.

ПРАПАНУЮЦЬ СВОЙ ВОПЫТ

З ДАПАМОГАЙ СТЭНДАЎ

Спецыфіка вучэбнага курса батанікі заключаецца ў тым, што ён утрымлівае вялікі па аб'ёму матэрыял, які трэба завучваць і запамінаць. Адным з магчымых шляхоў павышэння эфектыўнасці гэтай работы з'яўляецца арганізацыя міжвольнага запамінання вучэбнага матэрыялу. З гэтай мэтай па ўсіх раздзелах курса батанікі калектывам выкладчыкаў кафедры батанікі Харкаўскага сельскагаспадарчага інстытута імя В. В. Дакучаева афармлены аб'ёмныя вучэбна-ілюстрацыйныя стэнды.

Тэматыка стэндаў вельмі разнастайная: «Анатомія раслін», «Водарасці», «Лішайнікі», «Імхі», «Хвашчы», «Дзераза», «Папаратнікі», «Голанасенныя», «Кветка», «Метамарфозы кораня, сцябла і ліста» і інш., усяго 35 стэндаў. Памеры стэндаў — 130× 90×10 см. Возьмем, напрыклад, стэнд «Дзераза». На ім прадстаўлена кароткая характарыстыка дзеразы, яе класіфікацыя, філагенетычныя сувязі, цыкл развіцця, гербарныя ўзоры (15 відаў), месцавырастанне і значэнне. Малюнкі і гербарныя лісты прадстаўлены аб'ёмна. Малюнкі на ўсіх стэндах выконваліся акварэльнай фарбай, якая фіксавалася тушшу. Гербарныя ўзоры вытрымліваліся над парай, затым з дапамогай пульверызатара пакрываліся маслянай фарбай, якая перад гэтым растваралася разбавіцелем № 4 (пінен). Пасля гэтага гербарныя ўзоры з дапамогай пульверызатара пакрываліся 3—4 разы лакам.

Афармлены і навукова-папулярныя стэнды: «Чароўны свет раслін», «Раслінны свет акіяна», «Лес і жыццё», «Паэты аб прыродзе» і іншыя.

Яркае, аб'ёмнае і прыгожае афармленне стэндаў выклікае цікавасць студэнтаў інстытута і абуджае любоў да раслін, да прыроды.

З пяцігадовага вопыту работы мы пераканаліся, што такія стэнды служаць эфектыўным дапаўненнем да вучэбнага працэсу. Калі без нагляднай агітацыі сярэдні бал паспяховасці студэнтаў па батаніцы быў 3,7, то зараз ён узрос да 4,5. Прымяненне такіх стэндаў надае працэсам навучання і выхавання новыя якасці, актывізуе і арганізуе самастойную работу студэнтаў, садзейнічае ўдасканальванню вучэбнага працэсу на кафедры.

В. ЛЫСЕНКА,
кандыдат сельскагаспадарчых навук, дацэнт Харкаўскага сельгасінстытута імя В. В. Дакучаева.

КУЛЬТУРА

У ЧАРОЎНЫМ СВЕЦЕ МУЗЫКІ

Некалькі пробных акордаў і цішыню залы парушае музыка. Яна шырыцца, мацнее, пранікае ў сэрца, закранае самыя патаемныя струны душы.

...Паланез Агінскага — непаўторны твор кампазітара. Нельга без хвалявання слухаць яго чароўныя гукі. Музыка вядзе за сабой, ты становішся поўнасцю падуладны ёй, нічога не заўважаеш вакол сябе. Апошні акорд... На мінуту-другую ў зале ўсталёўваецца цішыня, і раптам — гарачыя апладысменты. Студэнты шчыра дзякуюць лаўрэату міжнародных конкурсаў, баяністу Уладзіміру Бесфамільнаму. Неверагодна, што «Паланез» можа быць выкананы з такой пранікнёнасцю на баяне.

А вось ужо гучаць творы Мендэльсона, іх змяняюць мексіканская серанада «Зорачка» у апрацоўцы для баяна, вядомы «Танец маленькіх лебядзяў» Чайкоўскага, танцавальная мелодыя беларускай полькі, венгерскі «Чардаш». І кожны выкананы твор сустракаецца гледачамі вельмі цёпла.

Уладзімір Бесфамільны, дацэнт Кіеўскай кансерваторыі, падарыў нам гадзіну прыгажосці, цеплыні. Назаўсёды застанецца ў сэрцах студэнтаў гісторыка-філалагічнага факультэта аддзялення беларускай мовы і літаратуры сустрэча з гэтым выдатным баяністам.

Л. КАЗЛОВА,
студэнтка 3-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

□

Гэты здымак быў зроблены ў час зорнага паходу студэнтаў нашага ўніверсітэта па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы савецкага народа. Працаўнікі калгасаў і саўгасаў, сельская моладзь і інтэлігенцыя Гомельшчыны асабліва цёпла сустракалі канцэрты з удзелам вакальна-інструментальных ансамбляў эканамічнага і біялагічнага факультэтаў.

Фота **А. Мажарава.**

□

КУРЭННЕ—ВОРАГ ЗДАРОЎЯ

Наш медыцынскі лекторый

Адна з самых «папулярных» шкодных прывычак апошніх дзесяцігоддзяў — курэнне. Чумой XX века назвалі курэнне амерыканскія вучоныя.

У 1560 годзе французскі пасол пры лісабонскім палацы Жан Ніко (адсюль і нікацін) падарыў французскай каралеве Кацярыне Медзічы тытунёвыя лісты, якія валодалі, на яго думку, уласцівасцю знішчаць хваробы галавы. Кацярына Медзічы і яе сын Франціск, якія пакутавалі галаўнымі болямі, па парадзе пасла нюхалі парашок з лісця гэтай расліны. «Парашок каралевы» хутка распаўсюдзіўся ў Парыжы, па ўсёй Францыі і за яе межамі. У Расію тытунь трапіў у пачатку XVII стагоддзя.

У цяперашні час пераканаўча даказана, што курэнне пагібельна ўплывае на арганізм чалавека. Рост колькасці хворых ішамічнай хваробай сэрца і ракам лёгкіх звязан таксама з распаўсюджваннем курэння. Па даных Інстытута кардыялогіі імя А. Л. Мяснікава АМН СССР, ішамічная хвароба сэрца выяўлена ў кожнага пятага мужчыны ва ўзросце 50—59 гадоў, прычым курэнне як прычына хваробы адзначана ў 74 працэнтах выпадкаў. 32 працэнты хворых, што паступаюць у інстытут з вострым інфарктам міякарда, з'яўляюцца курыльшчыкамі.

У США падлічана, што курэнне з'яўляецца прычынай 20 працэнтаў усіх выпадкаў захворванняў з часовай стратай працаздольнасці. Вага дзяцей, народжаных жанчынамі, якія курылі ў час цяжарнасці, у сярэднім на 150—240 грамаў меншая, чым вага дзяцей тых маці, якія не кураць. Дзеці курачых маці хварэюць часцей у 3 разы, чым дзеці някурачых маці. Смяротнасць сярод тых, хто выкурвае больш 20 цыгарэт у суткі, у 15 разоў перавышае смяротнасць някурачых.

Згодна матэрыялаў амерыканскага супрацьракавага таварыства, смяротнасць ад раку лёгкіх у курыльшчыкаў у 20 разоў вышэй, чым у людзей, якія не кураць. Тыя, хто курыў на працягу 25 гадоў па 40 цыгарэт і больш у дзень, захворваюць ракам лёгкіх у 52 разы часцей, чым тыя, хто ўжывае на працягу таго ж тэрміну не больш 10 цыгарэт у дзень. У СССР сярод 100 хворых ракам лёгкіх больш 80 з'яўляюцца злоснымі курыльшчыкамі.

Акрамя сардэчна-сасудзістых і анкалагічных захворванняў, курэнне пашкоджвае бронхі, гартань і слізістую абалонку поласці рота, садзейнічае развіццю хранічных гастрытаў, язвеннай хваробы страўніка і дванаццаціперснай кішкі, амфіземе лёгкіх.

Існуе думка, што чалавеку, які курыць шмат гадоў, цяжка кінуць курыць адразу. Гэта, як быццам, выклікае пагаршэнне яго самаадчування. Сапраўды, у некаторых людзей можа мець месца абсцінентны сіндром: з'яўляюцца нярвознасць або падаўленасць, паносы або запоры, вяласць, хуткая стамляльнасць, шум у вушах, болі ў вобласці сэрца або страўніка, парушаецца сон, узмацняецца кашаль. Гэтыя з'явы носяць часовы характар і часцей назіраюцца ў людзей з павышанай нярвовай узбуджальнасцю. Праз 1—4 тыдні яны паступова згасаюць, як і цяга да курэння.

Курэнне—адна з антысацыяльных з'яў. Яно прыносіць вялізную шкоду здароўю насельніцтва, асабліва падлеткам. Таму прафілактыка курэння і барацьба з ім набываюць вялікае сацыяльнае і медыцынскае значэнне.

Неабходна, каб людзі ведалі, што курэнне — гэта зло, і з ім неабходна весці непрымірымую барацьбу. Устаноўлена, што пасля паўтарагадзіннага знаходжання ў накураным неправетраным памяшканні ўзровень нікаціну ў арганізме някурачага чалавека павялічваецца больш чым у 7 разоў. Аднак многія курыльшчыкі не жадаюць з гэтым лічыцца. Вось чаму мы маем права строга спытаць з іх і сумеснымі намаганнямі ўтаймаваць «блакітнага змія».

Курачы чалавек можа вызваліцца ад шкоднай прывычкі. Для гэтага патрэбны толькі цвёрдая воля, настойлівасць, рашучасць раз і назаўсёды пакончыць з тытунёвым зеллем.

В. М. Бехцераў прапанаваў метад самаўнушэння, здольны аказаць чалавеку дапамогу, які кідае курыць. Неабходна раніцай і вечарам, перад сном, па некалькі разоў у думках або ўслых гаварыць фразу: «Я павінен і магу кінуць курыць, гэта мне толькі на карысць!».

І. П. Паўлаў з поўнай падставай пісаў: «Не піце віна, не засмучайце сэрца тытунём — і вы пражывяце столькі гадоў, колькі жыў Ціцыян».

А. ПАВУК,
дацэнт.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

АЗ 05147.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ, профкома и месткома Гомельского государственного университета (на белорусском языке). Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта Савета Міністраў БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю, Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш.
Наш адрас: вул. Кірава, 119, корпус № 2, П 4-8, т. 6-75-10. Фармат 600×420 мм. Тыраж 2000 экз.

Заказ 1389.